

ГОД. XVIII.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 9.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

Излази за време бављења позоришне друштине у Н. Саду свагда о даву сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

ИЗВЕШТАЈ

ПРИВР. УПРАВЕ СРП. НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА О СТАЊУ И РАДУ СРП. НАРОДНЕ ПОЗОРИШНЕ ДРУЖИНЕ.

Славна скуптино! Част је привременој управи поднети извештај о радњи и стању српске народне позоришне друштине од 22. маја 1892. до 22. јуна 1893.

Из Суботице, где је 20. маја 1892. завршен био низ позоришних представа, хтела је позоришна дружина да иде у Сенту, ал' како тамо нису биле згодне прилике за позорините, то се морало отићи у Ст. Бечеј, где се бавила дружина од 22. маја до 22. јуна 1892. За то време давала је 18 представа, а недељом и свецем представе за народ. За време бављења у Ст. Бечеју појала је дружина о служби божјој у цркви. Да није рђаво време и честа киша сметала представама, позориште би наше боље прошло тамо. Велику хвалу заслужују г. Антоније Освалд, коровођа српског певачког друштва из Ст. Бечеја, и г. Фрања Гал, управитељ музичке школе из Суботице, што су из љубави према нашем позоришту на хармонијуму пратили песме у комадима с певањем.

Из Ст. Бечеја хтело је наше позориште да иде у Петрово Село на неколико представа, али од те намере морало је одустати, када тога ради вођени преговори нису имали жељена успеха.

Из Ст. Бечеја прешла је наша позоришна дружина у Т. Бечеј, где су је дочекали с одушевљењем. Ту се бавила од 23. јуна до 21. јула 1892. и за то време давала је 19 представа, а недељом и свецем представе за народ. Представе за народ биле су јако посећиване. Тако је н. пр. „Милош Обилић“, с обаљеним ценама, донео 209 ф. 4 н. а. вр. У опште одушевљење како Срба из Т. Бечеја, тако исто и Срба из обличјег Врањева било је велико.

Милина је било гледати како народ у поворкама врви из Врањева на представе. Па и тамошња мађарска интелигенција и аристократија долазила је редовно у наше позориште и сваку је прилику употребила, да изјави своје допадање, које је налазила у представама нашег позоришта. Тамошња мађарска интелигенција, шта више, приредила је и банкет у почаст привременом управитељу.

Док се позоришна дружина бавила у Т. Бечеју, појала је о служби божјој два пута, и то једанпут у турско бечејској и једанпут у врањевачкој цркви.

Из Т. Бечеја дошла је позоришна дружина у Меленце. Ту се бавила од 22. јула до 12. августа 1892. и за то време давала је 13 представа, појала је у цркви, и приредила је свечану представу у славу рођендана Његовог Величанства нашег премудростивог краља Фрање Јосифа I. Да је тамошњи свет са представама нашег позоришта задовољан био, најбољи је доказ то, што је било сувишка од 188 фор. 99 н. а. вр., а било би и више, да није киша по коју представу покварила. До сад је у Меленцима обично било дефицита, и то знатног.

Љубав своју према народном позоришту указали су честити Меленчани још и тиме, што су у почаст управитељу и позоришној дружини приредили опрштајно вече.

По одлуци управнога одбора ваљало је позоришној дружини да се мало одмара у Меленцима, али тај одмор претворило се за њу у умор, јер је морала за осамнаест дана давати 13 представа, и то за то, што су Кикинђани ставили за услов доласку нашег позоришта у Кикинду, да

оно тамо почне своје представе 15. августа, на нашу велику Госпојину.

У В. Кикинди бавила се позоришна дружина од 13. августа до 13. октобра 1892., давала је 35 представа, имала је корисницу, представу за децу и научила је и давала нов комад: „Вечити закон“, позоришна игра у 3 чина, од Г. Чпвија, а по преводу Милана А. Јовановића.

И ако се дружина дуже бавила у В. Кикинди него што се мислило, ипак је било сувшица од 194 ф. 63²/₃ н. а. вр.

Узрок томе дужем бављењу је то, што је власт у Вршцу, камо се мислило ићи, била забранила да се дају представе у тако званом „Цејовом позорштиту“, које је јако трошно, а друге згодне дворане за представе није било у целом Вршцу. А како пак није се могло ни у Земун, једно због колере, а друго што позорница у новој дворани није била још готова: то се морало отићи у В. С. Миклуш, где су дружину тамошњи Срби, и ако их је мало на броју, дочекали с највећим одушевљењем и сваком члану бесплатај стан дали. Тамошњи свет, а и српска околница, која никад до сад није гледала представе нашег народног позоршита, долазили су у позорште јатошце и ту се тако владали, као да су у храму божјем. Гледало се ту нетрептимшце, слушало се неданнимшце. Неисказано је велика морална добит, која се ту постигла. То одушевљење, тај занос тога нашег српског света у мору туђинитине, требало је очима видити, дивити му се и поклонити!

У В. С. Миклушу бавила се дружина од 14. до 28. октобра 1892., давала је 8 представа, међу њима три за народ, и појала је у цркви о служби божјој.

Од 29. октобра 1892. до 4. јануара 1893. бавила се позоришна дружина у Земуну. За то време давала је 34 представе, недељом и свецем за народ, приредила је „Забавно вече“ с представом певањем и живим сликама, имала је корисницу и појала је у цркви о служби божјој.

За време бављења позоришне дружине у Земуну, по узајамном договору обеју управа наших народних позоршита, давале су обе наше позоришне дружине у заједници две представе у Београду. Прва од тих заједничких представа била је 21. децембра 1892. и прика-

зан је „Лпр“, а друга 22. децембра 1892. и давана је „Риђокоса.“ У тим представама суделовали су од чланова наше позоришне дружине: Д. Ружићка, Софија Вујићка, Т. Лукићка, С. Милковићка, Д. Ружић, П. Добриновић, А. Лукић, Д. Спасић, К. Васиљевић и М. Марковић. Обе те представе испале су сјајно у сваком погледу. И Његово Величанство млади краљ српски и сви министри били су на тим представама и изјавили су своје потпуно задовољство и допадање. И листови су наши честитали обема управама позоришним на постигнутом лепом успеху. Том приликом напоменули су, да обе управе стоје на висини свога задатка, кад свакад и свугде показују, да им је одшта стало до заједнице оба наша позоршита и да у неговању и развијању позоришне уметности не знају за пределне границе, које нас деле једне од других.

У Земуну је научена и давана: „Јабука“, оперета у 3 чина, коју је компоновао наш коровођа Хуго Дубек. Мотиви су узети из наших народних песама и обрађени су веома згодно. Та се оперета допала свугде где се год давала.

У Земуну су излазили на позорницу као гости: Стеван Дескачев у „Радничкој побуни“, Зорка Теодосјевићка у „Риђокоси“ и Милка Гргурова као „Јаквинта.“

Да се није морало чекати у Земуну да лед стане на Дунаву како би се могло прећи у Панчево, да се није морало плаћати за дворану кперија од 20. фор. свако вече: позорште би наше отишло из Земуна са сувшицом.

Лицем на Богојављење послали су били честити Панчевци сонце по нас до Црвенке, пошто је прелаз колпа преко Дунава забрањен био, те смо тако морали пешнице прећи преко залеженог Дунава од Земуна до Црвенке, ту на сонце сести и тако до Панчева доћи по највећој вејавници по још неутрвеном путу. Било је и повртања сонца и преметања, али, хвала Богу, снег је био дебео до појаса, те се тако није ником ништа десило.

У Панчеву се бавила позоришна дружина од 5. јануара до 25. марта о. г., давала је 39 представа, недељом и свецем представе за народ, и имала је корисницу.

У Панчеву је научила позоришна дружина све нове песме, које је Хуго Дубек компоновао

за „Задужбину.“ Осим тога научила је и давала ова два нова комада: 1. „Досадан свет“, шаљива игра у 3 чина од Паљрона, и 2. „Христофор Колумб,“ драма у 6 чинова.

У представама у Панчеву суделовали су ови гости: Стеван Дескашев, у „Радничкој побунџи,“ Зорка Теодосјевићка у „Риђокосп“ и Вела Нигринова у „Господару од ковница“ и у „Фаусту“.

Панчевачке родољубиве Српкиње одликовале су глумицу Милку Марковићку лепим поклоном: брилијантским минђушама.

Из Панчева је отишла позоришна дружина у Ковин. Ту се бавила од 25. марта до 26. априла о. г., давала је 18 представа, а недељом представе за народ. Рђаво време сметало је много, што није била посета обилатија.

У Ковину је гостовао Стеван Дескашев у „Радничкој побунџи“ и у „Сеоском лолџи.“

Из Ковина довезла се позоришна дружина у Митровицу, где се бавила од 27. априла до 22. јуна о. г. За то време давала је 30 представа, недељом и свецем представе за народ, имала је корценицу и научила и приказала је ове нове комаде: 1. „Брачна среќа,“ шаљива игра у 3 чина, од Валабрега, превео Симо Матавуџ; и 2. „Зеџ,“ шала у 3 чина, од Мјасницког, с руског превео Милован Глишић.

На позорницу у Митровици излазили су као гости: Стеван Дескашев у „Сеоској лолџи“ и „Радничкој побунџи“ и Зорка Теодосјевићка у „Риђокосп“ и у „Марији кћери пуковнице.“

Родољубиви митровчани предали су на отвореној сцени лаворове венце од сребра: г.г. Д. Ружићки и Т. Лукићки, у знак признања вештачке им игре.

Публика митровачка бурним изазивањем и одушевљеним усклицима: „Живио Лаза Костић!“ одликовала је тог нашег песника, који је случајно дошао у Митровицу, баш онај дан, кад се приказивао „Максим Прнојевић,“ то драмско му првенце.

При одласку позоришне дружине из Митровице приредили су честити Митровчани у почаст управитељу и дружини банкет у просторијама српске читаонице.

Сада се налази позоришна дружина у Руми, где ће завршити низ својих представа, ако то време допусти, 1. (13.) августа о. г. Ту је на-

учен и приказан нов комад: „Позоришно дело“, по преводу Саве Петровића, а готов је за поделу и учење „Хамлет“, као што га је за нашу позорницу удеоно А. Хаџић по класичком преводу дра Л. Костића.

За цело споменуто време давано је свега 215 представа. Међу приказаним комадима било је 81 оригинално дело, 31 посрбљено и 103 преведено из енглеске, француске, руске, мађарске и немачке књижевности.

Свет наш најрадџе гледа комаде с песмама.

Навешћемо оне комаде, који су донели највише прихода.

Ево их редом:

„Задужбина цара Лазара,“ давана је 12 пута и донела је 2221 ф. 31 н.

„Краљевић Марко и Арапин,“ даван је 8 пута и донео 1272 фор. 50 нов,

„Риђокоса,“ давана је 7 пута и донела је 1138 фор. 25 новч.

„Сеоска лолџа,“ даван је 7 пута и донео је 1126 ф. 22 н.

„Јабукa,“ давана је 6 пута и донела је 1096 фор. 28 н,

„Радничка побуна“ давана је 5 пута и донела је 1036 фор. 21 н.

Од народних комада без певања највише су донели ови;

„Немања,“ даван је 9 пута и донео је 1692 фор. 50 н.

„Милош Обилић,“ даван је 10 пута и донео је 1152 ф. 7 н.

Остали комади доносе просеком 2—400 фор. а. вр.

Представе за децу даване су у оним местима, где је то школска власт допустила.

Престали су бити члановима наше позоришне дружине: Веља Миљковић и жена му Савка, Коста Делић, Милвој Карапетровић и Лаза Рајковић, који су сви прешли у Београд.

Веља Миљковић и лепом појавом и глумачким даром својим одликовао се у приказивању љубавних, јуначких и карактерних улога. Осим тога као редитељ имао је особиту способност за инсценисање комада, који блеском и сјајем хоће да те затеку из небуха.

Савка Миљковићка већ по лепој појави својој била је као створена да приказује млађане и сентименталне љубавнице и дечаке и

она је томе лепо и одговарала и из дана у дан напредовала.

Коста Делини имао је лепа дара за приказивање мањих карактерних, комичних и стачких улога.

Миливој Каралетровић лепо је напредовао у приказивању млађаних љубавника, а и Лаза Рајковић бие је даровит глумац, који је већ лепу вештину био достигао у приказивању љубавничких, сметењачких и бонвиванских улога.

(Свршиће се.)

Л И С Т И Н И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(*Рачунски извештај* о примању и издавању српске народне позоришне друштине у *Милтровици* од 27. априла до 22. јуна 1893.)

Приход:

1/5 „Неће варошанку“, (у претплати)	54—
2/5 „Милош Обилић“, (ван претплате)	121·42
3/5 „Завађена браћа“, (у претплати)	45·13
6/5 „Стари бака и његов син хусар“, (ван претплате)	83·85
8/5 „Три жене у један мах“ и „Партија пикета“, (у претплати)	34·05
9/5 „Сеоска лола“, (ван претплате)	172·50
11/5 „Раденичка побуна“, (у претплати)	66·40
13/5 „Брачна срећа“, (у претплати)	43·30
15/5 „Вечити закон“, (у претплати)	36·80
17/5 „Јабuka“ (ван претплате)	180·69
18/5 „Милош Обилић“, представа за народ, (ван претплате)	150—
2/5 „Немања“, (ван претплате)	185·92
22/5 „Мехурићи“, (у претплати)	19 70
23/5 „Задужбина цара Лазара“, (ван претплате)	2 4·20
25/5 „Александра“, (у претплати)	32—
27/5 „Диран и Диран“, (у претплати)	25·80
29/5 „Зеџ“, (у претплати)	69·50
30/5 „Краљевић Марко и Арапин“, (ван претплате)	201—
1/6 „Отело“ (у претплати)	50 50
3/6 „Протекција“, (у претплати)	44·40
5/6 „Риђокоса“, (у претплати)	87·40
6/6 „Задужбина цара Лазара“, (ван претплате)	188·30
8/6 „Челик-човек“, (у претплати)	25 20
10/6 „Дојчин Петар“ и „Др. Робин“, (у претплати)	52—
12/6 „Марија Стујарт“, (у претплати)	50·50
13/6 „Максим Црнојевић“, (ван претплате)	115·60
14/6 „Јабuka“, (у претплати)	49·16
17/6 „Ева“, (ван претплате)	93·10
18/6 „Досадан свет“, (у претплати)	47 30
20/6 „Марија кћи пуковније“, (корисница друштине)	285—
Претплата на 18 представа	1513—
Свега	4337·72

Расход:

Путни трошкови и дневнице члановима од Ковина до Митровице	428 40
Плата члановима позоришне друштине од 27. априла до 22. јуна 1893.	2505·44
Музика за 29 представа по 5 ф. од прест. Редарство и билетери	145—
Кристијану Хауеру за намештање и размештање бине	16·40
Г. Стевану Дескашеву за двануташње гостовање	20—
Гђи Зорки Теодосијевићи за гостовање	80—
По гласу рачуна Ј. С. Мијићу, трговцу	25—
По гласу рачуна Јов. Секулићу, трговцу	28·20
По гласу рачуна Ђ. Давидовцу, стаклару	19·48
По гласу рачуна К. Трумићу, штампару	2·58
По гласу рачуна К. Марцикићу, трговцу	125—
По гласу рачуна С. Адамовићу, трговцу	25·75
По гласу рачуна К. Трумићу, ...	23·18
По гласу рачуна Б. М. Крестићу, фризеру	6·60
По гласу рачуна М. Панајотовићу	24—
По гласу рачуна П. Панајотовићу за разне ситнице	11·36
По гласу рачуна Ј. Секулићу, трговцу	19 94
По гласу рачуна деловође Степића на разне трошкове	4·90
По гласу рачуна деловође Степића за поштарину и брзојаве	231·08
Корисница издана позоришној друштину	17·14
Приход	285—
Расход	4044·45
Преостаје сувишак	4327·72
У <i>Милтровици</i> 23. јуна 1893. године.	4044·45

Павле Панајотовић, с. р. *Влада Марковић*, с. р., председник. *перовођа*.

Овај је рачун тачно прегледан, са свима документима сравњен и сагласан, од потписаних за правоваљан провађен.

Др. Ал. пл. Рокнић, с. р., *Божа У. Милушиновић*, с. р., *Спаса Крстоношић*, с. р., *М. Панајотовић*, с. р., *Др. Чобанић*, с. р., *Ј. С. Мијић*, с. р., *Јов. Секулић*, с. р., *М. Каџан*, с. р., *М. Радосављевић*, с. р., *Вучко Ђукић*, с. р., *Никола Ј. Поповић*, с. р.

Издаје управа српског народног позоришта.